

'Pols'a 'bogs ɔ po'a FILIIPUKOMU -jeyi

Wludie po'a nyɔ 'bogs -nɛɛ'ɛ -naagi 'li.

Filiipukomus 'ma-a Zezii'a nyɔ, 'innɔ ɔ - dalbhoyi 'Pols po'o 'bogs -nɛɛ -jeyi. 'Le 'ɛ 'limɔ, 'jɛ un nɔ ɔ 'lruli, 'le un 'ye ɔ -kpa 'le ɔ stasaa 'mɔ a, ɔ-ɔ 'po -v 'ɛ dɪ 'sɛɛ 'le ɔ-ɔ po 'v 'kpa 'yi na un -kpon Zezii 'yi 'le un -ke ɔ 'ke -na 'kɔmɔ. Lɪ-t se'a 'kpu 'bhle, nyɔ-v tɔ 'nɪ 'le 'wa 'klumɔ, 'bho 'wa damɔ un 'ke 'wa 'bhi 'yrili' du 'le un -ku t kli 'kpa. -Ka ɔ-ɔ li'a 'bubɔa 'wa dɪ, nyɔ-ɔ 'gwɛ-ɛ 'na 'yrili.

'Yewlu

I A-bɔ nyɔ-v 'ma-a *Zezii *Kliis'a nyɔ-v -nɪ'a Filiipugwlo 'mɔ 'le -v -ke ɔ 'sisri'a 'yi a, -lrɔɔ 'du'a ɔ -glɪgba'a kwagbolitidemɔ 'le -lrɔɔ 'ye'a 'ɛ 'lrutidemɔ -lrɔɔ 'du a, 'innɔ 'Pols -ke Timotee -nɪ 'sɔn, -a-bɔ 'ma-a Zezii Kliis'a lbhɔzemɔ, a'ba 'wee bhete gbo, -a-bɔ 'ye'e amɔ! 'Bho 'ɛ lemɔ a, 'innɔ po'o amɔ wlu -nɛɛ -jeyi.

II -A'ba -tɪta -Lago -ke -a'ba -Koyi Zezii Kliis - nɪ 'sɔn -wɔnna amɔ 'niti 'le un 'ke amɔ -pɔls'a bhlubhlua 'nyɪ!

Dɪkmɛɛ 'Pols -tɔ'ɔ Filiipukomus -bodi

III A -gblee, -bho 'un -ka 'gwɔlɔti-ipopo 'le 'an - pɔls 'ke amɔ 'yi kpa a, 'un-t 'po-o a'ba dɪ -Lago 'sɛɛ 'kɔmɔ.

IV 'Le 'an *-Lago'ɔ wɔngbopowlu 'wee 'mu, a -nɪ klɛ'ɛ 'nynɪ'a bɔ 'le. 'In-ɪ nɔ -ɛ'o ''kɔmɔ 'le 'bɔbɔa 'mu.

V Lɛ-ɛ 'bhle'a 'nynɪ -ɛ -ke dɪ 'ɪn-ɪ nɔ'a 'na a, 'ɪnnɛ 'mo-o, -ɛ 'nyaa'a -nɔɔ -ke ti a -de -nɪ'a *Zezii *Kliisɪ ''gwli 'le ɛ 'ye'a -zɪan ''kpi bhla, a-bɔ -kpa'a 'ɪnmɔ 'le 'ɪn 'ye 'ɔ ''dɪzɪɣɪ kpa.

VI A 'ye li-ɔ, 'ɪn yibo'o-o na, -ka a -de'a 'le 'ɔ ''dɪzɪɣɪ 'mnɪ 'li ti, ɛ-be lbhɔzɛɛ -Lago ''du'a wɔn 'le a'ba -pɔlɔ 'zɔ, ɔ-ɔ 'ye -ɛ ''yi-gwɛ -mɔ -tanyɪke-ɔ 'le 'ɔ -zɪɣle'a -nɔɔ 'ke nyni.

VII A -gblee, ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ ''yrili, -ka a -die'a 'mu, 'ɪn 'ke -kaa a'ba dɪ -kma, -ɛkedɪmaa, a -nmɔ'ɔ-ɔ 'le 'an 'ɪmɔ ti 'wee. A 'ye li-ɔ, -Lago 'nɔ-o 'ɪnmɔ -zɛɛ ''lruli 'le ɔ 'ye ɛ a-bee -bodɪ nɔ -lɛɛ. 'Traamɔ 'tɔ ɔ, 'ɪn -ke a 'bhɛɛ'ɛ-ɛ 'ɔ ''nitiwɔnnasɔ -lue 'mnɛ 'mu, -bho koo ɛ -nɪ, 'ɔ ''dɪzɪɣɪ'a kpanamɔ 'le a 'ke 'ɪnmɔ -kpa. -Bho ɛ ''du ''yri -ke ''yi 'ɪn -nɪ'a -jie 'mɔ 'traamɔ'a ''bhɔ a, 'le, -bho ɛ ''du 'an -zɪɣle'a -nɔɔ -ke ti -da 'ɪn-ɪ za nɪ'a Zezii'a dɪ 'mɔ 'bho nyɔ'a ''yigbeyi na ɪ-ɪ 'mo-o -ziadɪ, a 'ke -kaa nɔ.

VIII -Ka 'an -pɔlɔ'a klɛ ti 'ɪn -kma'a a'ba dɪ tenyɪ ''fɪa 'wee, 'le, -ka ɛ-be dɪkmɛɛ 'mnɛ 'wɔlɔ'a Zezii Kliisɪ 'mu, -Lago yibo'o -ziadɪ mo'o.

IX A -gblee, bhadowlu 'ɪn-ɪ de'a 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi ti a'ba dɪ, 'ɪnnɛ 'ka-a: 'In na, a -bonyunyu'a 'tɔ a 'bhle'a 'mu, ɛ 'kpa ''kpi 'le a 'ke dɪ kɪkma tenyɪ! 'Le, -bho a -ka -kaa-a nɔ a, a 'ke -ziadɪ'a -zɛɛɛɛ yibo, ɛ -ke ''nyinyɪnɪlɪ-e -zɪɣɪ'a 'mɔticɛka yibo -lɛɛ.

X -Bho ɛ -nɪ -kaa a, 'lotɔ'a ''nynuu-a, ''lemnɪ, lɛ-ɛ -nmɔ'ɔ ''yrili 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi, a-a yibo

ne-o'o. 'Le, 'bho Kliisɩ'a -zige'a -nɔɔ 'yi, a'ba -pɔɔɔ 'ke pepe -nɩ 'le nyɔ -see 'bhɛɛ yi ɔ 'ke amɩ dɩ 'yikpa.

XI 'Le, 'bho 'ɛ lemɩ, a'ba kpɩi 'ke 'yrili-nmɔ. 'ɛ kpɩitu, Zezii Kliisɩ'a ''bhuo 'ke amɩ 'ɔ wɔnkue 'mɩ pɔ 'le a 'ke ɛ nɩ. 'Le nyɩ 'ke -Lago'ɔ 'nyɩ 'yi'bhɛɛ tenyɩ.

Lɛ-ɛ 'bhle'a 'nyɩ, 'inne 'mo-o, *Zezii *Kliisɩ 'ke nyɔ'ɔ tinɛ ''kpi 'pɩple

XII A -gblee, 'lotɩ'a ''nynuu-a, -ka ɩn pɔ'a 'ɩnmɩ -jie 'mɩ 'le ɩn 'ye'a 'ɩnmɩ -zige -tu, a yibo nɩ-o'o. 'Bho 'ɛ lemɩ, 'ɩn 'ybha-o'o a 'ke yibo -lrɛɛke na nyɩtɔɔɔ 'bɔ 'ko-o ti, *Zezii *Kliisɩ'a ''dɩzɩgɩ'a kpakpɩlbhɩ 'ɩn-ɩ nɩ'a a, ɛ 'ke 'kɩ ti-nyna 'le 'an -jiemɩpɔɔɛ 'mnɛ 'mɩ, 'le ɛ -see ti-nyna, ɛ-ɛ 'kpa'a ''kpi ''kɔmɩkɔmɩ.

XIII 'ɛ dɩ 'bhɩɩkpɩayowli'a ''sroja'a kle -ke nyɩ -lrɩɩ yibo'o 'ɩn-ɩ 'nɩ-o Kliisɩ'a lbhɩ'a dɩ 'ɩn -nɩ'e -jie 'mɩ.

XIV 'Bho 'ɛ lemɩ, 'lotɩ'a ''nynuu'a -dadudu -ke -a -nɩ'a -a'ba -Kɔyi Zezii 'mɩ, 'an -jɩepadɩ -see ɩ 'kpi ''yiti-wa, ɩn -cɛ'ɛ-ɛ 'yrili, -stanyɩ'a 'lbhɩ ɩ 'tɔ 'le ɩn-ɩ kpa'a -Lago'ɔ ''dɩzɩgɩ -pɔɔɔ'a kle ti.

XV-XVII A 'ye li-ɔ, nyɩtɔɔɔ-ɩ 'za-a Kliisɩ'a ''dɩzɩgɩ 'mnɩ 'le -pɔɔɔzɛgɛ 'mɩ. 'Wa nyɩtu-u 'nɩ-o -kaa 'le ɩn -kma'a 'an dɩ. ɩn yibo'o-o -lrɛɛ -ka 'ɩn -nɩ'a 'bho, 'le, -ka -Lago'ɔ ''dɩzɩgɩ ''du'a -ziadɩ, 'ɩn 'ke 'na nyɩ -tɔ. ɛ -nɩ'a -kaa 'mɩ a, nyɩ -lrɩɩ-ɩ 'za-a ɩ-bɩ ''dɩzɩgɩ 'mnɩ 'an ''mɩnyɩnɩnɩkamɩ 'le ɩ 'bhle'e depɔɔɛ kli. ɩ-bɩ nyɩ 'mnɩ gbo a, 'wa ''bhi'a dɩ ɩn-ɩ zi'o, -naagɩ ɩn 'bhle'a, ɩ se 'yrili-nmɔ, 'le, 'nɔɔ

'ɪn -nɪ'a -jie 'mɔ, ʊn 'bɔ'ɔ ti ʊn 'ke 'ɪnmɔ 'wɪbhɔ
'mɔ 'cnaa.

XVIII 'Mna gbo, 'ya 'wee'a -nyna 'ɪnmɔ ka. -Bho
'wa -naagɪ -nmɔ 'yrili o, -bho ɪ se 'yrili-nmɔ o,
'le 'mna gbo, Kliist'a "dɪ ba-o'o. 'E dɪ 'ɪn-ɪ li'e
'bɔbɔa 'le 'ɪn-ɪ 'ye ε -li mɔ -lrɛɛ.

XIX 'Le 'ya 'wee 'mɔ a, a-a 'pɔ-o 'an dɪ *-Lago
wɔn gbo 'kɔmɔ, 'le *'ɔ Lisaazuzu-u kpa'a 'ɪnmɔ
'le le''o le 'mɔ'a dɪ, 'ɪn yibo'o 'le ɪ-bɪ stasɪaalt
'mɔnɪ'a 'wee 'mɔ 'ɪn-ɪ 'ye-e 'yɪfɔɛ 'ye -mɔ.

XX A -gblee, le 'ɪn -nɪ'a wɔnfuonamɔ 'le 'ɪn de'a
-pɔɔɔ 'yi, 'ɪnnɛ 'mɔ-o, le -ke dɪn 'ka 'ɪnmɔ 'lbha
'bho Kliist'a -jɔɔɔ -ke 'yi 'ɪn -nɪ'a a, ε -see -nɪ yi.
'ɪn-ɪ 'ye-e 'yrili-cɛ -mɔ 'le 'ɪn 'ke 'ɔ dɪ 'mɔ-za 'bho
nyɔ'a 'yigbeyi, 'le, -bho 'ɪn -nɪ ti o, -bho 'ɪn se ti-
nɪ o, 'an kpɪli 'ɪn -nɪ'a ti 'bho -jɔɔɔ 'mɔnɛ 'yi, ɪ 'ke
'ɔ 'nyɔnɪ 'yi'bhɛɛ 'kɔmɔ.

XXI 'Le 'mna gbo a, -bho 'ɪn -nɪ ti, ɔ 'ke 'an
tinɛ 'mɔnɛ 'kpi 'pɪple'a dɪ mɔ'o. 'Le, -bho 'ɪn 'mɛ
ε, -mɔnɛɛ'ε 'bhɔo -nmɔ'ɔ 'yrili, ε 'ye 'nɔɔ 'kɔmɔ
'mɔ'a tinɛ -zi. Tinɛ 'bho -Lago'ɔ 'tɔɔli, 'ɪnnɛ 'ɪn
'ke 'mɔ-nɪ 'kɔgwɛka.

XXII 'E dɪ 'ɪn 'yɔbha'o 'ɪn 'ke 'mɛ 'le 'ɪn 'yɔbha'o
-lrɛɛ 'ɪn 'ke ti-nɪ -bhla. -Bho 'ɪn -nɪ -bhla ti a,
lbhɔ-ʊ 'ka nyɔ -kpa, 'ɪnnɛ 'ɪn 'ke nɔ. -Bho ε -nɪ
-kaa, 'bho ɪ-bɪ dɪ 'sɔn 'mɔnɪ'a damɔ, -bho ε 'du 'kɪ
'ɪnmɔ 'ke 'kɪ 'bho -lue -za a, -yɛ 'ɪn 'ke 'ka 'bho
-za, 'ɪn se ε yibo.

XXIII A 'ye li-ɔ, 'bho ɪ-bɪ dɪ'a 'yɪrɪkɪ 'sɔn'ɔ 'kpi
'an -pɔɔɔ jɪjɪri'e-e 'mɔ. ɪ -nɪ'a -kaa 'mɔ-ɔ, -yɛ nɔ'a
'ɪnmɔ 'tɔ tenɪ, 'ɪnnɛ 'mɔ-o, 'ɪn 'ke 'mɛ 'le 'ɪn -ke
Kliist 'ke -dalɛ -nɪ. -Mɔnɛɛ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili 'le ε
'ye 'nɔɔgbɛ'ε tinɛ -zi.

XXIV A -gblee, 'le -Lagɔ 'ke 'wɔn 'le ɔ 'ke 'an 'wɔ
 ''kpi po a, ε -nmɔ'ɔ-ɔ ''yrili -lrɛɛ a'ba dɪ 'le 'ɪn 'ke
 amɔ -kpa.

XXV Kɪn! 'ɪn yibo'o-o 'le 'an -pɔɔ gbo 'ɪn -see
 -bhla 'mɛ yi, 'le 'ɪn 'ke 'le a'ba ''klumɔ -nɪ 'le 'ɪn
 'ke amɔ 'kpa ''yi po, 'le, Zezii Kliisɪ'a -jɔɔ -ke ''yi
 a-a na'a, a 'ke ε ''lru-mu, a'ba ''gwlidɛɛ 'ke 'mɔku
 'le ɔ 'mɔ 'le 'ε 'bɔbɔa 'ke amɔ 'lbha.

XXVI -Bho ε -nɪ -kaa a, -bho 'ɪn 'wɔɔ -jie 'mɔ, -da
 'ɪn -ke a-a 'ye'a -dalue ti-de mɔ -lreeka, 'an dɪ a
 'ke ɔ 'nɪnɪ ''yi'bhɛɛ tenɪ.

*A 'ke 'kle 'ye *Zezii *Kliisɪ'a dɪ*

XXVII A -gblee, lɛ 'ɪn 'ka amɔ -bodɪ 'mɔ-za, 'ɪnnɛ
 'mɔ-o, *Kliisɪ'a ''dɪzɪɪ a 'wɔn'ɔ 'bɔ ɔ, -ka ε 'lɛ'ɛ,
 a -na -kaa! -Mnɪ, -bho 'ɪn yi 'le amɔ gbo 'le 'ɪn
 -ke a 'ke 'yɪye o, -bho 'ɪn se 'le a'ba ''klumɔ -nɪ
 'le 'ɪn 'ke a'ba ''dɪzɪɪ 'bɔ'wɔn o, -ka a kpɔkpɔn'a
 ti, 'le, -pɔɔ -lue 'ɪn 'mɔ, a-a kpa'a ɔ ''dɪzɪɪ 'le
 nɪ-ɔ 'wɔn'ɔ ɪ-bɪ -tɔtɔɪ 'mnɪ, 'ɪn 'ke ɪ yibo.

XXVIII 'Le, a'ba jɛkamɔ -mnɔɔ -bodɪ a, -bho koo
 ɔn -ka nɔ, 'wa -sɪanyɪ'a 'lbha amɔ -le tukutuku!
 -Bho ɔn -ke ɔ ''dɪzɪɪ 'mnɪ -ka -kaa ''yidede a,
 -bho 'wa -sɪanyɪ'a 'lbha amɔ a, 'ɪnnɛ tɔ'o -ka ɔn
 -nɪ'a 'le ''mamajɔɔ ''yi, 'le, a-bee -mnɔɔ -bodɪ,
 ε-ε tɔ'ɔ -ka a -nɪ'a 'bho 'pɔnɔpɔn'a -jeyi. ε-be
 'mɔyibolɛ 'mnɛ 'wɔɔ-o -Lagɔ 'mɔ.

XXIX A 'ye li-ɔ, a'ba Kliisɪ'a ''gwlidɛɛ, -Lagɔ'ɔ
 ''bhɔ-o nɔ 'ε amɔ -bodɪ. 'Le, 'kle -yɛ a-a 'ye'a
 'ɔ dɪ -lrɛɛ ε, ɔ ''bhɔ-o nɔ ɪ'o ''fɪa 'wee, ɪ-ɪ 'mɔ-o
 a'ba -zɛɛɛ.

XXX -Ziaka, 'ka-a a'ba dɪ -nɪ'o. A -gblee, 'kleyɛɛɛ
 'ɪn 'kpa'a wɔn ɔ dɪ, a 'ye -ɛ'o, 'le, ε-be 'kleyɛɛɛ

-lue 'mnε, -ka 'un-ι 'kpe 'ε wōn -bhla, a 'ye 'na 'bu'wōn. 'Traamō 'tō ο, 'unne a-bee -mnub'a ''bhi 'kpa'a wōn -lrεε.

II

-A -ya -a'ba ''bhi 'zō *Zezii *Kliis't'a ka

I A -gblee, -bho a -ke *Kliis't'a ''yisisrie po amō 'kpa ''yi, -ka ο -kma'a a'ba dī 'le a-bee -mnub kīkma'a -kīkma dī, -bho ε po amō 'kpa ''yi -lrεε, 'le, -bho a -ke *-Lagō'ō Lisaazuzu'a ''yisisrie -ke a'ba ''bhi'a tikpōkpuēn po amō 'kpa ''yi ''bhalrεεke, -bho a'ba 'limō nūnmō ''kpi wōn, -bho a -ka ngaze-e 'yīye a,

II ''lemnū, a kīkma -kīkma dī ''kōmō, 'le a 'ke -naagī -ke -pōlv -lue 'bhle ''kōmō! 'Le, 'bubba 'un-ι li'a a'ba dī, ε 'ke 'tō ''yi'bhε tenyū.

III 'Le a'ba nūnōkpli 'mō, a'ba zi a'ba ''bhi'a ''sε'ε dī -le, a'ba 'bhεε a'ba ''bhi ''yi -le! Lε a 'ka nū a, 'unne 'mō-o, a -ya a'ba ''bhi 'zō, 'le a 'ke a -bonyunyu ''yi'bhεε, ε 'ke a'ba ''bhi -zi.

IV Nyō'ō zi 'ō ''sε'ε -zεgε'ε dī -le, ο zi 'ō -bonyunyu'a dī -lrεε!

V *Zezii Kliis't'a -pōlv ο 'bhle'a a, 'ε -pōlvtu a'ba 'wee 'ke 'bhle:

VI A -gblee, -ka -Lagō 'bhε'ε ''yi 'le ο -kō'ō lī 'wee, -ka -lue 'mno 'ka-a ο -nī'ō -lrεε. Ε -nī'a -kaa 'mō a, ο -see ti'bo ο 'ke 'bīklagba 'mnε ''srii klapaa,

VII 'le ο 'ye ε ''yiti''tayi, ο 'ye 'ō ''bhūo 'zō -ya -plεεn!, ο 'ye 'nōō 'kmō 'mō yi 'le ο 'ye nyunyōku 'mō''luo. -Ka nyō-ō 'wlv'a, 'ka-a ο 'wlv'ō -lrεε 'le ο 'ye 'nōō 'kmō 'mō -a-bū nyunyu'a ''klumō -nī.

- VIII ɔ -ya'a 'o "bhuo 'zo ɔ, ɔ "du-o 'bho -Lago. 'ɔ -Lago'ɔ 'bhoduεε 'mne mu-o'o ε 'ye 'o 'memεε "kpi bhla, -ka, -bho 'gbokobhleyi 'me 'bho nyɔyryilbhaatu "yri ngazeka, 'wa 'lo 'o le, 'ε "nyinynimεmεεtu ɔ 'wɔɔn'o.
- IX 'Inne 'bhle'e 'nynɪ'a dɪ a, -Lago 'bhεε 'no 'yi, ɔ 'ye ɔ 'nynɪklagba "kpi po, 'le ɔ 'ye ɔ 'bɪklagba "nyɪ 'le ɔ 'ke lɪ 'wee -ko. 'Nynɪ-ɪ 'bhε'ε 'yi -ε zi'a 'nynɪ 'wee, 'ε 'nynɪtu ɔ "nyɪ ɔ'o.
- X 'Ka-a ε -nɪ'e 'mɔ'a dɪ a, nyɔ 'wee -Lago -ya'a ti 'le yaku 'li o, -daa 'bhɔkpa "kpi o -ke 'memɔ -ke "bhi-i -nɪ'a 'le glu o, 'le un 'ke Zezii'a 'nynɪ 'bɔ'wɔɔn ɔ, 'wa 'wee, un 'ke 'wle 'mɔ yi 'bho 'o "yigbeyi 'le un 'ke ɔ bubɔ,
- XI 'le un 'ke 'o 'nynɪ "yi'bhεε 'le un 'ke na, Zezii Kliisi, 'innɔ 'mo-o lɪ 'wee'a -Kɔyi, nɔ. - Bho un nɔ -kaa a, "lemnɪ -a'ba -tita -Lago'ɔ 'nynɪ-ɪ 'ye-e "yi'bhε-ε -mɔ -lreε. 'Bho Zezii'a leyinɔɔ ti, 'bho-o 'ya litu 'ke -nɔ-ε -nɪ.

Nɔnɔkpli *Zezii'a nyɔ 'ka ti-nɪ

XII 'Ka-a ε -nɪ'e 'mɔ'a dɪ a, 'an dɪkmalotu'a "nynuu-a, -Lago'ɔ wlu'a 'mɔzayi 'in "du'a dɪ a "du 'bho 'inmɔ! -Da 'in -nɪ'a 'le a'ba "klumɔ a -nɪ'e-e 'ε kpli ti 'le a-a "du'o 'bho 'inmɔ. "Yri -ke "yi 'in se'a 'bho -nɪ a, a nɔ -kaa "komɔ! 'In na, a 'pɔn-o'o 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi. 'E dɪ a kuku 'mɔti, 'le, kplizɪɪ nyɔ-ɔ 'pɔn'a 'ka nɔ a, a 'ke ɪ nɔ! -Bho a -kɪ ɪ-ɪ nɔ a, a "du 'bho -Lago 'le a 'ke 'o -stanyɪ ku 'mɔti 'bhle, a 'ke a'ba "bhi "yriili"du 'le a -kaa 'o lbhɔ 'mne nesre -nɪ.

XIII A -gblee, 'o "bhuo-o nu ε'o 'le a'ba -pɔlv gbo a 'ke ε 'bhεε. 'Inne 'mo-o, ɔ-ɔ nu -ε'o 'le a-a 'wɔn'o, a-a nu'o 'o 'gwɔdɔ.

XIV 'In-ɪ 'tmɔv'o amɔ-ε, a "du a'ba "bhi "yrili, ɪ-bɪ 'o lbhv 'wee a-a nu'a a, 'le a -kaa 'ε dɪ 'zɔtiwluwlu. A nu ɪ! A'ba -pɔlv'a 'gble-ε 'mɔ -le 'le a 'ke ɪ nu -susueyi!

XV 'Le a'ba -pɔlv 'ke -kaa 'o "sε "kpi -nɪ a, a -see 'bɪ li'bhle yi 'le a'ba dɪ 'ke "yrili-nmɔ, a 'ke 'o "yreetɪzɪɪ "du. 'Le 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ'a nyɔ -ke 'klumɔ a -nɪ'a a, ɔn se "yi'srεε 'le 'wa kpli -nyɪ'e "yrili. 'E dɪ a, -ka 'cɔdri-ɪ fan'a 'le yaku "yi 'le ɪ-ɪ pɔ'a nyɔ -jɔlv gbo a, 'ka-a a 'ke -nɪ ɔ -bodɪ 'le a 'ke ɔ *Zezii *Kliisɪ'a "dɪzɪɪ kpa,

XVI 'le ɔn 'ke "kɔgwɔɛtɪnɪε 'ye -lrεε. -Bho a nu -kaa a, 'bho Kliisɪ'a leyinɔɔ "yi, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'bεε -wa -mɔ 'ɪn 'ke 'bɔbɔa li a'ba dɪ, εbε 'mne'ε kamɔ: -ka 'ɪn -see'a bhebhelbhɔ nu, 'bho-o 'ε "yri'a 'bɪ-ɪ 'ye 'wlv -nɪ mɔ.

XVII A -gblee, -ka a de'a Zezii Kliisɪ "gwli, 'le a-a "du'a 'bho -Lagɔ'ɔ wlu 'le ε-ε bhla'a a'ba sɪasɪaa "kpi a, ε kɔɔ'ɔ-ɔ -ka nyɔ-ɔ za'a *'sraga ɔ -bodɪ. -Ka nyɔ-ɔ 'wla'a nmɔ 'bho 'sragamɔzanmi'a "kpi ti -tanyke-ɔ 'le ɔ-ɔ zε 'ε 'sraga 'mɔ 'le ɔ-ɔ nyɪa 'nε -kaa "yi, 'le a 'ke Zezii "gwli'de'a dɪ 'ɪn sɪa'o tenyɪ, -bho 'ɪn 'mε 'tɔ 'ε -kaabolbhɔtu'a dɪ, 'ka-a ε 'ke 'kɪ 'mɔ-nɪ. 'E dɪ, -bho ε -nɪ -kaa a, 'bɔbɔa 'ke 'ɪnmɔ 'lbha 'le a'ba 'wee'a dɪ 'ɪn 'ke amɔ "kpi'kpa 'le 'ɪn -ke a 'ke 'bɔbɔa -dalɔe -li -nɪ.

XVIII 'Le abɔ gbo 'ya a, 'lotɔ'a "nyɪuu-a, a li 'bɔbɔa -lrεε 'le a 'ke 'ɪnmɔ "kpi'kpa 'an dɪ, 'le 'ɪn -ke a 'ke 'bɔbɔa li!

Kpanmɔmalbhɔ 'bho -Lagɔjeyi

XXIX 'Bho 'ε lemυ a, 'lotυ'a 'nynuu-a, 'uη 'de-e 'gwli na ε -see 'mυ-gwle yi 'le -a'ba -Koyi *Zezii 'ke 'wōη 'le 'uη 'ke Timotee lbho 'le a gbo. -Bho ɔ mu, 'le, a'ba 'dɪ -ke ɔ-ɔ 'ye'a le -yi mυ, ɪ 'ke 'uηmυ 'bubυa 'yi 'lbhaa.

XX A -gblee, nyɔ -yɔ 'ka 'ɔ ka -nɪ, 'uη 'ka 'le a gbo lbho a, ɔ se -laa 'an 'tɾoli -nɪ, -bho ε -se ɔ -nɪ -lue 'tɪn, 'ɔ 'sε-ε popo'o a'ba dɪ 'gwɪɪti 'le ɔ-ɔ 'bɔ'ɔ ti ɔ 'ke amυ -kpa.

XXI Nyυ -yυ 'wla'a 'bho ti, 'wa 'bhi'a -zεgε'ε dɪ υη-υ zi'o. -Bho ε 'du Zezii *Kliisɪ'a dɪ, 'wa dɪ se ε 'kpi -nɪ.

XXII -Yɔ 'ma-a Timotee a, a yibo'o-o, nyɔzεgε ɔ 'du'o. 'In -ke ɔ -nɪ 'sɔη, -a 'ye gbobhete 'le -a 'ye Zezii'a 'dɪzɪgɪ'a kpalbhυ nυ. 'Le ε-be lbhυ 'mne nυnamυ, -ka 'yu-u kpa ka 'ɔ -tɪta, 'ka-a 'uη -ke ɔ 'sisri'o.

XXIII A 'ye li-ɔ, -da 'uη-ɪ 'ye'a 'an 'kpidɪ 'muti'wōη -nɪ mυ 'sɪkɪsɪkɪ, 'bho-o 'uη-ɪ 'ye ɔ 'le amυ gbo -lbho -nɪ mυ.

XXIV 'Le 'uη de'e 'gwli -lrεε ε -see 'mυ-gwle yi 'le -a'ba -Koyi Zezii 'ke 'wōη 'le 'mna-a'a 'bhυo 'ke 'le a gbo yi 'le 'uη -ke a 'ke 'yɪye.

XXV 'Le 'yri -ke 'yi -a -nɪ'a -laa, -a'ba 'lotυ'a 'yu Epafɪoditɪ -mηɔɔ -bodɪ a, 'uη 'de-e 'gwli ε -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili ɔ 'ke 'le a gbo le yi. 'E dɪ 'uη-ɪ 'nyɪ 'ɔ -jɔɫυ. ɔbɔ 'mηɔ, 'uηɔ a 'nyɪ'e 'jɛmɔni, 'le a 'ye ɔ 'nɔɔ 'uη gbo lbho 'an -kpakpakamυ 'le lɪ -lru 'mυ ɔbɔ-ɔ'ɔ 'bhυo 'ke 'uηmυ -kpa -lrεε. ɔ yi'a a, -ziaka ɔ 'ye 'uηmυ -kpa 'le 'uη -ke ɔ 'ye gbobhete -a 'ye -Lagɔ'ɔ lbhυ nυ, 'le -a 'ye 'gwli-ku -a 'ye Zezii'a 'dɪzɪgɪ nyυ -bodɪ 'mυ-za.

XXVI A -gblee, -nɔɔ -lrεε gbε 'li a 'wōη-ɔ 'bɔ na 'ɔ

'lru 'bhati'o tenyi. -Ka 'o "'lrubhatiwlu nyni'a 'le amv gbo, obo-o'v "'bhuv yibo'o-o 'na'a dı, v -kaaa 'traamv "'lrubhatibhlokpa "yi-i 'wlv a, 'v -polv -see bhlu ke. v-o 'bo-o ti v 'ke 'le a gbo le yi v 'ke amv -polv "'kpi zıza.

XXVII Kın! 'We 'kpv -v'o -ziaka. v "'tafle'e-e 'memεε 'le -Lagv 'ye v ngaze 'ye 'le v 'ye 'pv. ε -se 'v "'sε'ε dı -ko. -Bho v -see 'mε, 'mna-a'a ngaze -Lagv 'ye'o -lrεε, 'le 'v 'memεε -kaa 'an 'kleyεε "'kpi po.

XXVIII 'ε kamv 'ın-ı "'ıtıra'a li 'ın 'ke v -jolv "'nyı, 'le, -bho v nyni 'le a gbo 'le a 'ke v 'ye a, 'bubva 'ke amv 'lbha 'le a'ba -polv 'ke bhlu. -Bho ε -nı -kaa a, 'mna-a'a 'gwlvıtipovε 'bho a'ba "'kpi, ε 'ke "'kpi-εε -lrεε.

XXIX -Bho v yi 'le a gbo a, -ka nyo 'ka -a'ba -Koyi Zezii'a nyo kpv, a kpv v -kaa 'le a 'ke ε nı 'le 'bubva 'mı, -ekedımaa, v 'mo-o 'bho -a'ba -Koyi 'mnv'v -jolv "'yi'a 'lotv'a "yuzεε. -Kaabonyı -nı'a -kaa, 'ınnı a 'ke 'bho "du.

XXX A 'ye li-v, Zezii Kliisı'a lbhv 'bhle-e 'nynı'a dı v "'tafle'e 'memεε. A'ba "'bhi se 'bhεε a 'ke 'bho 'ın gbo yi a 'ke 'ınmı -kpa'a dı, obo 'mnv, v -see 'v "'bhuv'a tınv'ε dı zi 'le v 'ye 'bho 'ın gbo yi, v 'ye 'ınmı -kpa 'bho a'ba 'bı 'mı.

III

Kpli-i -ke 'mı nyo 'ka "yisrεyi "du -nı 'bho -Lagv'v "yigbeyi

¹ A -gblee, 'lotv'a "'nynıu-a, wlv 'ın 'ka 'le a'ba -loku 'mı sie a, 'ınnε 'mo-o, -ka a -ke -a'ba -Koyi *Zezii "'sisrı'a "yi, a li 'na 'ε 'bubva. 'Bho 'ε "'kpi

a, wlu 'in -za 'ka 'mu, -bho 'in -ka 'bho 'e 'kpi le-e mu a, 'bho 'mna-a'a damu, e -se le-e -sia -ni 'inmu -ko, 'le, 'bho a'ba damu, -mne'e 'bhuo-o -nmo'w 'yrili, 'le e 'ke amu 'kpa 'yi po a 'ke 'e 'kpi 'gwltipopo 'le a 'ke a'ba 'bhi'a di gba 'mu 'du.

II A 'ye li-w, nyu-u -ni'a 'le a'ba 'klumu, -u nyni'a -Lagow lbhu won, -u 'p'e'e *klemumu'e 'mu -u nu'a 'ka-a nyu 'ke nu 'le w 'ke 'yisreyi 'du 'bho -Lagow 'yigbeyi, 'bho 'wa damu a 'du a'ba 'bhi 'yrili! Sin un-u ce'o.

III A -gblee, -a-bu 'du'o -Lagow nyuzigi, -ekedumaa, *w Lisaazuzu -a 'bhle'e 'mu 'le -a bubo 'no -ka -zegaka. I-bi bhebheli u-bu nyu 'mu-u 'p'e'e 'mu, 'le un-u mu'a 'nyni, ubi 'mni -abu se 'bhe'e -a 'ke i 'mu'p'e'e. Zezii *Kliis -Lagow -zi -ni'a 'mu 'le w 'ye'a -amu 'yisremu po 'bho 'w 'yigbeyi, Zezii 'mno'w 'nyni -a 'bhe'e 'yi tenyi. 'E di, -a-bu 'du'o -Lagow nyuzigi.

IV 'Inmo -yow, -bho e 'du i-bi bhebheli 'mni, -bho 'in 'bo 'ki ti, 'in 'bhe'e 'ko-o'o 'in 'ke i 'mu 'p'e'e 'in 'ke 'nyni 'bhle 'ya di -lre'e. 'Le, -bho nyu na 'ki w 'bhe'e'o w 'ke i 'mu 'p'e'e w 'ke 'nyni 'bhle 'ya di, 'mna -fo 'ko-o 'yi 'in 'ke e nu 'le 'in 'ke w 'mu-zi.

V E -ni 'ko-o -kaa, -ekedumaa, 'noo *Izrayelbhlukpa 'kpi'a -gluu -lue-e 'bhle'a 'nyni un-u 'la'a *Bezameegluu, 'e wonyi 'in 'wlu -ni'o. 'In 'wlu'a, 'e 'wi -metanzu, 'le 'in 'ye *kle 'mu -kpe. Nyu-u 'wlu'a 'inmu, -ka un -die'a 'mu, *Zuifu'aa OFa 3 5 'Wa 'nyni -lre'e 'mo-o Eblee.plan'a 'klumu 'in -ni 'ko'o.

VI A -gblee, 'le 'ya -kaabol'a damu 'in 'yaa'a-a

'muti 'le 'in 'ye Zezii'a -glɔgbawɔnyi'a nyɔ nyanu 'mu kla. 'Le, -bho ε "du -a'ba gba'a "yikpuɛn'ε dɪ, nyɔ -yɔ ɔn 'ka 'inmu likpɔkpa -nɪ, ɔ se -nɪ. 'E dɪ, 'wa nyɔ -lue 'tɪn se 'kɪ 'bhεε ɔ 'ke 'bho 'an da "du 'le 'ya damu.

VII -Tanyɪ 'kɪ a, 'le 'mna -bodɪ a, ɪ-bɪ lɪ 'mɪnɪ'a 'wee 'bhle 'ko-o 'nyɪnɪ, 'le 'traamu 'tɔ ɔ, Zezii Kliisɪ 'ɪn yibo'a dɪ a, 'bho 'an "yigbeyi 'ya 'wee "du'o bhebheli.

VIII 'Kla-a mo'o -ziaka. ɪ-bɪ tinɪε'ε lɪ 'wee -ke dɪ nyɔ-ɔ 'bhle'a 'nyɪnɪ, -bho 'ɪn -gbɔ nɪ 'tɔ ya, bhuhhulɪ ɪ "du'o. -Ka 'ɪn yibo'a Zezii Kliisɪ 'le ɔ 'ye'a 'an -kɔyi "du, 'inne 'bhle'e 'nyɪnɪ tenyɪ, ε 'ye ɪ-bɪ lɪ 'wee -zi. 'Ya 'wee, 'bho 'an damu, ɪ se 'tɔ 'nyɪnɪ 'bhle. -Bho 'ɪn -gbɔ nɪ ya, ɪ kɔkɔɔ'ɔ-ɔ -yrukodu. 'E dɪ 'ɪn -zi 'ɪ kwa gbo 'le 'ɪn 'ke ɔ-bɔ Zezii Kliisɪ yibo -ka -zεgεka 'le 'ɪn 'ke ɔ "srii "kɔmu.

IX Kɪn, -ziadɪ mo'o. 'In 'bɔ-ɔ ti 'an -pɔlɔ'a kle ti, 'le 'ɪn -ke ɔ 'ke "yi"sisri "kɔmu. A 'ye li-ɔ, -tanyɪ 'kɪ a, 'an "bhuo'a 'mutikukue'ε 'mɔpɛɛnamu 'le 'ɪn 'ke -a'ba gba "yi-kpuɛn -nɪ, 'mna na 'kɪ 'inne 'ke 'inmu "yisrɛɛyi pɔ 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi. 'Le, 'traamu 'tɔ ɔ, 'ɪn yibo'o na, lε-ε pɔ'a 'inmu "yisrɛɛyi 'bho 'ɔ "yigbeyi, 'inne 'mo-o 'ɪn 'de-e Zezii Kliisɪ "gwli'a dɪ. -Lago'ɔ "bhuo-o nu ε'o ε-be 'ɔ "gwlideε 'mne'ε dɪ.

X 'Ka-a ε -nɪ'e 'mu'a dɪ a, 'ɪn 'bɔ'ɔ ti 'ɪn 'ke Zezii Kliisɪ yibo -ka -zεgεka. ɔ-bɔ Zezii 'mɪnɔ -Lago -za'a glu 'le 'mɛmɔ'a "klumu, ɔ 'ye'a ti-nɪ -lrɛε ε, 'ε wɔnkue-ε 'wɔlɔ 'ɔ 'mu, -ka ε -nɪ'a, 'ɪn-ɪ 'bɔ-ɔ ti 'ɪn 'ke -kaa yibo -lrɛε 'le 'an tinɪε 'mu. 'Le 'ɪn-ɪ 'bɔ'ɔ ti -lrɛε, -ka ɔ 'ye'a 'kle, 'ɪn 'ke -kaa -nɪ -lrɛε.

'Le, -ka o 'me'e, 'e -kaabolestu 'ke -nu-e 'le 'an tinuε
'mu 'le 'in 'ke 'to 'nyinyinidi'a nusunudi 'bho. 'Ya
'wee'a 'zo 'in-i 'bo'co ti 'in 'ke i 'muti'won 'le 'in
'ke i 'li ti-de.

XI 'Ka-a ε -nu'e 'mu'a du a, 'mna 'bo'co ti 'an -
pobu'a kle ti, -Lago 'ke 'inmu glu -za 'le Zezii'a
leyinoo ti, 'in 'ke ti-nu 'kagwleka 'bho 'o 'troli.

*Le -Lago 'ybha'a -a 'ke "du, -a -see ε -bhla "du
ke*

XII -Bho 'in 'le -kaa, i-bu du 'in 'ybha'a 'in 'ke
'liti-de, -ka 'in 'ye 'i ka see 'fia 'wee, ε -se -kaa -
ko. 'Le, le -Lago 'ybha'a -a 'ke "du, 'in -see ε -bhla
"du ke -ka -zegeka. 'Le, -ka *Zezii *Kliisu "luo'a
'inmu 'mu 'le o 'ye'a 'inmu 'o nyo 'mu nu a, 'e
du 'in-i po'o 'le 'kpi, 'le, -zigu 'wee o 'ybha'a o 'ke
'inmu -bodu nu a, 'in 'ke i 'ye.

XIII-XIV 'Lotu'a "nynuu-a, 'in na, -bho ε "du
'mna-a'a "bhuo, -ka 'in 'ye'a ka i-bu -zigu 'mnu
'fia 'wee, 'in -see -kaa 'le. Le 'in yibo'a, 'inne
'mo-o, -ka pleyi -ke 'o -boplemu-u mumu'a li-i
nu'a 'le o-o po'a 'le 'kpi o 'ke nyini -tanyu 'le o
'ke 'nynu 'wlu a, 'ka-a 'in-i nu'o. 'E 'zo 'mo-o, -
da 'an -pobu-u 'wla'a ti, 'bho-o 'in-i mu'o -kpayu.
-Bho 'in -ka mu a, 'an -gbu le. -Bho 'in -ka -kaa-a
nu a, le -Lago -zi -nu'a Zezii Kliisu 'mu, o de'a 'bho
ti 'an du, 'in-i po'o 'to 'le-e 'kpi 'le 'in 'ke ε 'ye 'le
yaku 'li, 'bho 'o 'troli.

XV 'Inne 'bhle'e 'nynu'a du a, -a-bu -yu ku'a
'yriti 'bho Zezii'a -jeyi, ε -nmo'co 'yrili 'bho du
-nu'a "kpi -a 'ke -pobu -lue 'in 'mu'bhεε. 'Le, -
bho a -ka -ka -lrco-o 'gwlu tipopo 'bho i 'kpi a, 'le
-Lago'co "bhuo 'ke amu "yriku 'mu -fu 'bho 'ya
"kpi 'le a 'ke i 'won -lreε.

XVI A -gblee, -bho ε -nɪ -kaa o, -bho ε se -kaa -nɪ o, ɛ-ε -nmɔ'ɔ 'yrili -a 'ka nɪ, 'inne 'mo-o, ɪ -a 'ɕian'a -a 'wɔn'ɔ 'mɔti -ka -zɛgɛka 'le -a -de'a 'liti, 'le -pɔɔɔ -lue 'mɔ -a kpa 'ya -jɔɔɔ 'le -a'ba -nabhɔ 'ke -lue 'tɪn -nɪ!

XVII Kɪn, 'lotɔ'a ''nynuu-a, kpɪli 'ɪn -nɪ'a ti 'bho -Lagɔ'ɔ -jeyi a yibo'a a, -ka a -die'a 'mɔ 'wee a nɪ -kaa, 'le a 'ke 'le 'an 'bɪ -za! ɪɪ -a -tɔ'ɔ amɔ -ɪ -ke kpɪli -a -nɪ'a ti, nyɔ-ɔ -nɪ'a 'ya kpɪlitɪ ti -ɔ na'a -kaa, a -gbɔ nɪ ya 'le a 'ke 'wa ka -na.

XVIII ε -se bhuhuyiti 'ɪn 'ɛ'ε -kaa -ko. Nyɔ'a -dadudu -nɪ'e 'bho-ε: -ka ɔn-ɔ nɪ'a, 'ka se 'yrili-nmɔ. 'ɪn -za'a 'wa ''kpɪdɪ 'mɔ-ε kpɛ'ε -dadudu, 'le 'traamɔ, -bho 'ɪn -ka 'bho 'ε ''kpɪ le-e yi a, ε-ε ya'a 'ɪnmɔ ''mi ''yri. ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ'a -nabhɔ ɔn-ɔ na'a a, 'inne nɔ'o nyɔ -bodɪ na: -Ka Zezii 'mɛ -nɪ'a 'bho nyɔyriɪlbhaatu ''yri, ɛ ε-ε za'a 'zɔ, 'wa 'wɔɔn nɛ tukutuku 'le ɔn 'ke ε 'li ti-de.

XIX A 'ye ɪ-ɔ, 'wa ''nyinyɪnikpɪli ɔn-ɔ nɪ'a, ɪ -nɪ 'nɔ-ɔ ''kpɪ ''kɔgwɛka. 'Bho 'kmɔ'a ''tiinamɔ 'ya dɪ -Lagɔ'ɔ 'ye ɔ -zɪgle -tu mɔ, 'le ɔ 'ke ɔ dɪ -kpɔn. A -gblee, 'le ɔ-bee -mnɔɔ gbo a, 'wa '*'bhlɔku'a 'tɔnɔdɪ 'ke ɔ 'bɔbɔa ''yi 'ɪbhaa'a ''sɛ'ε dɪ ɔn -nɪ'e ti. ''Nyinyɪnidɪ 'ke 'kɔ ɔ dɪn ''yi 'ɪbhaa, 'ya dɪ ɔn-ɔ 'bhɛ'ε'ε 'wa ''bhi ''yi. 'Nɔɔ 'kmɔ 'mɔ'a ɪ'a ''sɛ, 'ɪnnɪ ɔn zi'e gbo.

XX 'Le -a-ɔ -yɔɔ, 'le yaku 'li 'mo-o -a'ba ''bhli. *-A'ba 'Pɔɔnyɪ, -a'ba -Kɔyi Zezii Kliisɪ, 'le-e ɔ-ɔ 'ye 'wɔɔ mɔ 'le ɔ 'ke le yi -a'ba dɪ. 'ɪnnɔ -a -nɪ'e wɔnɕuonamɔ 'le 'bɔbɔa 'mɔ.

XXI -Bho ɔ yi le a, -a'ba 'bhlɔku -ε -ke dɪ -a 'fɪn'a 'mɔ a, ɔ-ɔ 'ye -ε ''yizizia -mɔ. 'ɪnnɛ 'mo-o, Zezii 'mnɔ, -da -Lagɔ -zɔ 'ɔ glu a, ɛ 'ɔ ku -yi'a 'mɔ 'le

'ε 'mε'ε ε, -ka -lue 'mnō 'ka-a -a'ba nε-ε 'ye -nū
mυ. Ε -se bhuhuyiti ɔ 'bhεε nε -ko. -Lagō "nyū
'ɔ wɔnkue 'le ɔ 'ke lı 'wee -kɔ. 'Ε dı ɔ 'bhεε'ɔ ɔ
'ke -kaa nυ.

IV

'Pɔlɔ'a nyɔɔmɔduwlu

I 'Inne 'bhle'e 'nyū'a dı a, 'an dıkmalotɔ'a
'nyūu-a, a-bυ -ke 'tɔ-ɔ 'lbha'a 'ınmυ tenyı 'le
'an -pɔlɔ-ɔ 'wla'a "yiti 'ın 'ke 'ye a, -ziadı mɔ'o,
a'ba dı-ı 'lbhaa'a 'ınmυ 'bɔbɔa "yi. A-bee'a dı
'ın 'ke 'nyū 'wɔ -lrεε. 'Ε dı a, 'an dıkmalotɔ'a
'nyūu-a, a kuku 'mɔti 'le a -ke -a'ba -Kɔyi *Zezii
'ke "yi"sisri -ka -zegεka "kɔmυ!

II 'Le -a'ba 'lotɔ'a "nyūunynɔkpakrı -bodı a,
Evodii -ke Sentisı 'bhle'a jεjεε 'nyūmυ, 'ın-ı
bhade 'nυ-ɔ lı tenyı ɔn -ybhe! -A'ba -Kɔyi Zezii'a
nyɔ ɔn "du'ɔ.

III 'Le -mnaaa'a "bhυo -lrεε, Sisigı, -ınmɔ -ke
'ın -na'a tenyı, 'mna-a 'pɔ-o -ınmυ 'srυ: U-bυ
'nyūkpakrı 'mυ, pa 'wa dı 'mυ 'le ɔn 'ke -
ybhe! -Gblee, ɔn -nı 'sɔn, Klemaa 'kpυ 'ɔ "kpi,
ɔn -ke nyɔ -lrɔɔ -ke 'ın nυ'a -Lagɔlbhυ, 'wa 'wee,
'mɔtikukue 'mυ ɔn -kpa'a 'ınmυ 'le -a 'ye Zezii'a
'dızıgı kpa. -Lagɔ'ɔ "bɔgɔ -ke 'li, nyɔ-ɔ -nı'a ti
'bho 'ɔ "yigbeyi, 'wa 'nyū-ı 'cɔı-ε'ε, nyɔ 'wee
'mυ'a 'nyū, 'le-e ı 'cɔı-ε'ɔ.

IV -Ka a -ke -a'ba -Kɔyi Zezii "sisri'a "yi, a lı 'na
'ε 'bɔbɔa "kɔmυ! 'In-ı 'mυ-o 'bho le, 'ın na: A lı
'bɔbɔa "kɔmυ!

V A "du nyɔ-ɔ -nmɔ'ɔ kpıli 'mυ 'le nyɔ 'wee
'ke 'na lı'ye. A -gblee, -a'ba -Kɔyi 'mɔ'ɔ leyinɔɔ
'kɔɔ'ɔ-ɔ gbo.

VI 'Inneɛneɛ'ε dɪ a, -bho koo dɪ bhla amɔ 'kpi, nymɔ'ɔ 'si amɔ 'gwɔɔ -le! 'Le ɪ-bɪ lɪ 'wee 'mɪnɪ 'mɔ, a pɔ *-Lago wɔn gbo ''kɔmɔ! 'Le, -bho a -kɔ ɔ-ɔ libhade, a pɔ ɔ 'sɛɛ -lɛɛ!

VII -Bho a nɔ -kaa, -pɔɔ'a bhlubhlua-a 'wɔɔ'a -Lago 'mɔ, 'le a 'ke ε 'ye. ɛ-be -pɔɔ'a bhlubhlua 'mɛ, ɛ nyɔ 'ke ε likpɔkpa -nɪ, ε se -nɪ. ɛ-ɛ 'pɪple-e nyɔ 'wee'a -naagɪ ''kpi. ɛ -nɪ'e-e -kaa, 'le, a-bɔ -ke Zezii *Kliisɪ ''sisri'a ''yi, ε 'ke a'ba -pɔɔ gbo ''yi.

VIII 'Lotɔ'a ''nynuu-a, ɛ 'ɪn 'ka amɔ 'tmɔɔ a, 'ɪn na, lɪ -ke dɪ a 'ka zi, 'ɪnnɪ 'ka-a: Lɪ-ɪ 'ma-a -ziadɪ, -ɪ -ke dɪlikpɔɛn-ɛ na'a a, -ɪ 'srɛɛ'ε ''yi, -ɪ -nmɔ'ɔ ''yrili, -yi, -bho a nɔ a, 'le nyɔ -see'a 'bho a'ba da ''du yi, 'le -ɪ -see'a a'ba 'nynɪ wɔn-nynɪ yi, 'ɪnnɪ 'mo-o, ɛ''o ɛ-ɛ 'ma-a -zɛɛ, -ɪ -nmɔ'ɔ ''yrili tenyi. 'Ya dɪ a 'ke zi 'le a 'ke ɪ nɔ.

IX A 'ye li-ɔ, -Lago'ɔ wɔɔ 'ɪn -tɔ'ɔ amɔ, a 'wɔɔ'ɔ, a ''du ɪ 'bho, 'le, -ka ɪ 'lɛ'ɛ, a 'ke -kaa -na! 'Inne 'mo-o, -ka 'mna-a'a ''bhuo-o ''du ɪ 'bho, 'le a 'ye ɪ 'bɔ'wɔn ɔ, 'ya kpli a 'ye'a 'ɪnmɔ li, a nɔ ɪ! -Bho a nɔ -kaa a, -Lago ''nyɪ'a nyɔ -pɔɔ'a bhlubhlua, 'le ɔ 'ke amɔ gbo -sie ''kɔmɔ.

'Pɔɔ-v 'pɔ-o Filiipukomu 'sɛɛ

X A -gblee, 'ɪn -ke -a'ba -Kɔyi *Zezii ''sisri'e-e ''yi'a dɪ 'bɔɔɔa 'lbha'a 'ɪnmɔ tenyi. 'Le ε -se bhebhe ε -nɪ -kaa -ko, 'le, -ka a kuku'a 'mɪti 'le a 'ye'a 'tɔ 'an dɪ 'gwɔɔtipopo -lɛɛ, 'le a 'ye'a 'ɪnmɔ 'jɛmɔni -ya 'le 'ɔ 'nynɪ 'mɔ, 'ε dɪ mɔ'o. 'Le 'ɪn yibo'o na a 'bɔ 'ko-o ti see a 'ke ε nɔ, 'le, -ka a 'kɛ ε -nyna, a se -ka 'bhle.

XI -Bho 'in 'le -kaa a, ε -se le 'in se'a 'bhle, 'ε 'tu-υ 'lbha'a 'inmυ, 'ε dι -ko. A -gblee, 'bho 'mna-a'a damυ, -ka -a'ba -Koyi -to'c 'inmυ, 'ka-a 'ka-a: -Bho koo ε -nι 'mυ, le c 'ka 'inmυ "nyι, -bho koo ε -die 'mυ, ε-ε 'nyι-e 'inmυ "yi.

XII -Bho "pυan'a "bhυo 'lbha 'inmυ, -ka 'in 'ka nυ a, 'in yibo'o-o 'na. 'Le, -bho ε se 'inmυ 'lbhanamυ -nι, -ka 'in 'ka nυ a, 'in yibo'o-o 'na -lrex. -Bho koo ε -nι 'mυ, -bho 'in 'ye lilile o, -bho 'in se ε 'ye o, -bho 'in 'ye li'a -dadudu o, -bho 'in -see le 'ye o, -Lagc -to'c 'na 'inmυ-ε'ε dι, 'an -pobυ bhlu'o 'le 'ya 'wee 'mυ.

XIII A -gblee, Zezii Kliisυ "nyι'e 'inmυ 'mutikukue, 'innc nυ ε'o 'le 'in 'ke ι-bι stasiall 'wee wonyi'bhεε 'in 'ke ι "kpi 'ya.

XIV ε -nι'a -kaa 'mυ a, 'le 'an stasīaa 'mυ, -ka a -see'a 'inmυ "yriti-po 'le a 'ye'a 'inmυ -kpa a, lexεε a nυ'o.

XV Filiipukomv-a, a'ba "bhi yibo'o-o na, -da a kpa'a Zezii'a -jeyi -lreeka, -da 'in 'wlv'a 'le a'ba 'fō gbo Masedvanubhukpa "kpi 'le 'in 'ke -Lagc'c "dizιgι kpa a, -gwlc -lrex 'mυ'a Zezii'a -gligbawonyi'a nyυ-υ 'ka 'inmυ 'jemōni "nyι, 'wa nyō se -nι, -bho ε -se -yι a'ba "se "nyι'a 'inmυ, 'inno 'in 'ye'e.

XVI 'Le, 'in 'wlv'a 'le a "bhlifō gbo, ε se'a 'mυ-gwle ke a, 'le 'in -nι'a -bhla Tesalonikgwlc 'mυ a, mōni'a dι "sri'a 'inmυ "yi, kpe 'sōn "bhuoka a -po -nι'e 'inmυ 'jemōni -jeyi 'in 'ke li.

XVII A -gblee, ε -se -zιgι -yι a nυ'a 'inmυ "lruli'a 'tu-υ -zi 'inmυ -ko. A'ba "bhi'a dι 'in-ι zi'o. 'In 'ybha-o'o a -ke Zezii 'ke -na "komυ, -zιgι c 'ybha'a, 'le a 'ke ι nυ. 'Le, -bho a nυ -kaa, -Lagc

'ke amɔ 'niti-wɔnna 'kɔmɔ.

XVIII A 'ye li-ɔ, a'ba 'jɛmɔni-i 'bhɔɔ'ɔ gbɔ 'mɔ a po'a 'inmɔ -jeyi, 'in 'ye -i'ɔ -lrɛɛ. I -die'e-e 'yi tenyi, i 'nyni-e 'inmɔ 'yi -ka -zegɛka. Epafloɔɔti -ke i yi'a, 'ya dɔ 'in 'bhle'e 'tɔ lɛ kwa 'mɔ. 'Le, ibɔ 'mɔ a 'nyi -nɔ'a 'inmɔ 'le -pɔlɔzegɛ 'mɔ, i kɔɔ'ɔ -Lagɔ'ɔ *'sragali -i po'a ngnɛzegɛ. 'E 'zɔ 'mo-o, 'jɛmɔni 'mɔ, -Lagɔ a 'nyi i'ɔ. 'Le, li 'wee a-a 'nyi'a -Lagɔ, i-i nɔ 'ɔ 'tɔ.

XIX 'Ka-a a nɔ'ɔ 'inmɔ -zegɛ -bodɔ. -A'ba -tɔta -Lagɔ -ke lbhɔ 'in-i nɔ'a a, 'inɔɔ 'bhɛ'ɛ 'yi 'le ɔ -kɔ'ɔ li 'wee'a dɔ, ɔɔ 'mɔɔ, 'inɔɔ 'ye amɔ -kpa mɔ -lrɛɛ, 'le, li-i 'sri'a amɔ 'yi, ɔ 'ke i amɔ -bodɔ nɔ 'wee. Li ɔ-ɔ 'nyi'a -amɔ -a'ba Zezii *Kliisi'a 'gwɔlɔdekamɔ, 'inɔ 'in-i 'si'e 'nynɔ.

XX 'Ka-a ɛ -nɔ'e 'mɔ'a dɔ a, 'ɔ 'nynɔ 'bhɛ 'yi 'kɔmɔkɔmɔ 'le -nɔɔ'ɔ -nɔɔ 'li! *E -nɔ -kaa 'mɔ!

XXI 'Lotɔ'a 'nynuu-a, 'le'a Zezii Kliisi'a nyɔ 'wee, 'inmɔ 'ye 'ɔ! 'Lotɔ'a 'nynuu -nɔ'a 'nɔɔ 'an 'tɔli na, ɔ-bɔ 'ye 'ɔ -lrɛɛ!

XXII 'Le 'ɔ -nɔ -ke 'in -nɔ'a 'nɔɔ, -ɔ nɔ'a 'bhlɔkpayowliklagba'a lbhɔ, ɔn -ke 'ɔ nyɔ -lrɔɔ-ɔ -nɔ'a 'nɔɔ, ɔn na ɔ-bɔ 'ye'e amɔ -lrɛɛ!

XXIII -A'ba -Kɔyi Zezii Kliisi 'mɔɔ -wɔnna amɔ 'niti!

-YBHËYBHËTITELRE

**Nyabwa: -YBHËYBHËTITELRE New Testament
Nouveau Testament de Nyabwa**

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyaboa (Nyabwa)

Contributor: International Bible Society

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

7657d3f5-7539-5138-b61f-b1ee280646f9